



Sygn. akt III KK 111/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry,
w sprawie N. K.

oskarżonego z 278 § 1 k.k. w zw. z art. 37a k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 23 maja 2019 r.,

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego - na
niekorzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w M.

z dnia 18 maja 2017 r., sygn. akt II K [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w M.**

UZASADNIENIE

Prokurator Rejonowy w M. przedstawił N. K. zarzut popełnienia czynu polegającego na tym, że: „w okresie czasu od 14 do 31 stycznia 2017 r. w M., powiat m., woj. [...], działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego, zamiaru, dokonał zaboru w celu przywłaszczenia różnego rodzaju

alkoholu, w tym dwóch butelek likieru Aperol 0,7, dwóch butelek Whisky Ballantines Brasil 0,7, jednej butelki Whisky JW. Black 0,7, jednej butelki Absolut 0,7, trzech butelek Whisky Ballantines 12YO 0,7, dwóch butelek Whisky Ballantines 1 L, pięciu butelek Whisky Jack Daniels 0,7, tj. mienia o łącznej wartości 1.155,84 zł na szkodę sklepu T. w M.", tj. czynu z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Oskarżony przesłuchany w charakterze podejrzanego w dniu 21 lutego 2017 r. wyraził wolę dobrowolnego poddania się karze i zgodził się na umieszczenie we wniosku prokuratora, składanym w trybie art. 335 § 2 k.p.k., proponowanej kary w wysokości 8 miesięcy ograniczenia wolności, polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, orzeczenie obowiązku naprawienia w całości wyrządzonej pokrzywdzonemu szkody oraz obciążenia podejrzanego kosztami postępowania.

W dniu 29 marca 2017 r. do Sądu Rejonowego w M. skierowany został akt oskarżenia przeciwko N. K. wraz z wnioskiem, w trybie art. 335 § 2 k.p.k., w którym wniesiono o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego za zarzucany mu występki z art. 278 § 1 k.k. i orzeczenie wobec N. K. kary 8 miesięcy ograniczenia wolności, polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym oraz obciążenie go kosztami postępowania.

Sąd Rejonowy w M., wyrokiem z dnia 18 maja 2017 r., sygn. akt II K [...], wydanym na posiedzeniu, pod nieobecność prawidłowo powiadomionych o terminie: prokuratora, oskarżonego i pokrzywdzonego, uwzględnił wniosek prokuratora. Oskarżonego N. K. Sąd uznał za winnego dokonania zarzucanego mu czynu oraz wymierzył mu karę 8 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, a także obciążył go kosztami postępowania.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron postępowania i uprawomocnił się w dniu 26 maja 2017 r.

Od powyższego prawomocnego orzeczenia kasację wniósł Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny, zarzucając mu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 343

§ 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k., polegające „na uwzględnieniu niezgodnego z treścią porozumienia zawartego z N. K. wniosku prokuratora o skazanie ww. oskarżonego za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. na posiedzeniu i wydanie wyroku zgodnego z tym wnioskiem, w następstwie czego doszło do nieorzeczenia uzgodnionego z oskarżonym środka kompensacyjnego w postaci obowiązku naprawienia szkody.”

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w M..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna.

Nie budzi wątpliwości, że rozpoznając wniosek prokuratora o wydanie wyroku skazującego w trybie art. 335 § 2 k.p.k., Sąd jest zobowiązany do zbadania sprawy zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Przedmiotem tego rodzaju kontroli powinna być kwestia zgodności wszystkich propozycji zawartych we wniosku z treścią porozumienia stron, regułami obowiązującego prawa materialnego, w tym również właściwej oceny proponowanych kar czy środków probacyjnych (zob. wyrok SN z 9 sierpnia 2017 r., II K 195/17). Zatem sąd meriti nie może zaakceptować propozycji skazania oskarżonego na warunkach innych niż te, które zostały z nim uzgodnione w postępowaniu przygotowawczym przez prokuratora lub wynegocjowane później, na posiedzeniu przed Sądem (zob. wyrok SN z 8 listopada 2007 r., II KK 258/07; podobnie wyrok SN z 1 czerwca 2017 r., IV KK 485/16).

W przedmiotowej sprawie, Sąd Rejonowy w M., uwzględniając wniosek prokuratora i skazując N. K. za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. nie sprostął wskazanym powyżej wymogom. Rację ma skarżący, że wydając wyrok w pełni co prawda zgodny ze złożonym przez prokuratora wnioskiem o skazanie w trybie art. 335 § 2 k.p.k. Sąd nie dostrzegł, że treść tego wniosku nie obejmuje całości zawartego między prokuratorem, a podejrzanym porozumienia, tj. pomija obowiązek naprawienia wyrządzonej szkody w całości na rzecz pokrzywdzonego.

Rozstrzygając w niniejszej sprawie należy mieć na uwadze fakt, że pominięcie uzgodnionego z podejrzanym obowiązku naprawienia w całości wyrządzonej pokrzywdzonemu szkody oznaczało zmianę niewątpliwie korzystną

dla podejrzanego. Jednak podkreślić należy, że wymóg zgodności wniosku o skazanie składanego w trybie art. 335 § 2 k.p.k. (podobnie zresztą w trybie art. 335 § 1 k.p.k.) z wcześniejszym porozumieniem stron nie wynika wyłącznie z nakazu lojalności wobec oskarżonego, czy z jego prawa do obrony. Gdyby tak bowiem było, to za naruszenie porozumienia procesowego wynikłe z pominięcia części uprzedniego uzgodnienia w złożonym następnie do sądu wniosku, uznane być mogły niewątpliwie tylko zmiany niekorzystne dla oskarżonego. Tymczasem niedopuszczalność takiego pominięcia wynika równolegle z konieczności realizacji pozostałych celów postępowania karnego (w tym uwzględnienia interesów prawnych pokrzywdzonego), nakazu trafnej reakcji karnej i wymogu rzetelności procesu, a wreszcie z samej istoty trybów konsensualnych. Jest nią m.in. spójność porozumienia z rozstrzygnięciem sądu, oznaczająca niedopuszczalność zmian dokonywanych jednostronnie. Wyrazem tego założenia są m.in. przepisy art. 343 § 3 i 7 k.p.k., w części uzależniającej możliwość modyfikacji i uwzględnienia wniosku od zgody wszystkich stron porozumienia.

W tej konkretnej sytuacji pominięcie obowiązku naprawienia szkody doprowadziło do bezpośredniego naruszenia interesów pokrzywdzonego, które z mocy art. 2 § 1 pkt. 3 k.p.k. winne być uwzględniane w postępowaniu. Prokurator, dokonując modyfikacji porozumienia, a sąd akceptując wniosek w tej formie nie dochowali reguł lojalności procesowej wobec pokrzywdzonego, który pozbawiony został ochrony swoich słuszných interesów. Jakkolwiek brak sprzeciwu pokrzywdzonego wobec wniosku prokuratora związany był finalnie z nieobecnością prawidłowo zawiadomionego pokrzywdzonego na posiedzeniu, to jednak w pierwszym rzędzie wynikać musiał z uprzedniej akceptacji porozumienia – które uwzględniało przecież naprawienie szkody w całości.

W świetle powyższego nie powinno budzić wątpliwości, że warunkiem skuteczności wniosku o skazanie jest zgodność tego wniosku z treścią porozumienia zawartego z podejrzanym. Wyklucza ona możliwość uwzględnienia wniosku o skazanie, który nie uwzględnia treści porozumienia, nawet jeśli jest to zmiana korzystna dla oskarżonego. Obowiązkiem sądu rozpoznającego wniosek o skazanie bez rozprawy jest zaś weryfikacja zgodności wniosku prokuratora z zawartym porozumieniem. Przepisy art. 335 § 2 i art. 343 k.p.k. nie przewidują

możliwości skazania oskarżonego na warunkach inne niż te, które zostały uzgodnione w postępowaniu przygotowawczym albo na posiedzeniu przed sądem (wyrok SN z 8 listopada 2007 r., II KK 258/07; wyrok SN z 1 czerwca 2017 r., IV KK 485/16).

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Najwyższy uznaje, że Sąd Rejonowy w M. wydając wyrok skazujący w sprawie N. K. zgodny z wnioskiem prokuratora, w zakresie w jakim zaakceptował wniosek niezgodny z zawartym 21 lutego 2017 r. porozumieniem procesowym między prokuratorem i podejrzanym (k.41 akt II K [...]), pomijający obowiązek naprawienia wyrządzonej pokrzywdzonemu szkody w całości, rażąco naruszył art. 343 § 7 w zw. z art. 335 § 2 k.p.k. Oczwistym jest, że naruszenie wskazanych przepisów miało istotny wpływ na treść zapadłego orzeczenia.

Z tych względów, stwierdzając rażące naruszenie przepisów art. 343 § 7 w zw. z art. 335 § 2 k.p.k., które miało oczywisty wpływ na treść wyroku, zaskarżony wyrok należało uchylić. Konsekwencją uchylecia wyroku, ze względu na charakter prawny wniosku z art. 335 § 2 k.p.k., jest przekazanie wniosku prokuratora załączonego do aktu oskarżenia do ponownego rozpoznania. Ponowne rozpoznanie wniosku prokuratora, pozostaje w zgodzie z zasadą lojalności procesowej wobec N. K., który przecież wyraził zgodę na jego złożenie, akceptując w tym zakresie ustalenia prokuratora co do sprawstwa i proponowanych kar i innych środków. Sąd orzekający, będąc związany wyrażonym poglądem prawnym (art. 442 § 3 k.p.k.), rozpozna wniosek o skazanie złożony w trybie art. 335 § 2 k.p.k., korzystając w pierwszej kolejności z możliwości przewidzianych w art. 343 § 3 k.p.k., celem dostosowania wniosku do treści zawartego 21 lutego 2017 r. porozumienia, oraz obowiązujących przepisów prawa materialnego, w tym zwłaszcza w zakresie obowiązku naprawienia wyrządzonej pokrzywdzonemu szkody w całości. Tylko jeśli po ich wykorzystaniu brak będzie podstaw do pozytywnego rozpoznania wniosku Sąd w trybie art. 343 § 7 zd. 2 k.p.k. rozpozna wniesiony akt oskarżenia na zasadach ogólnych.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.